

TIDEVARVET

N:r 9: 1928

Veckans ledare, Majoritetsval eller matematisk pågå i Genève. Artikeln Giv ett bättre förslag är en redogörelse för avrustningsfrågans nuvarande läge.

Säkerhetskommitténs förhandlingar pågå i Genève. Artikeln Giv ett bättre förslag är en redogörelse för avrustningsfrågans nuvarande läge.

Elin Wagner skriver om greve Coudenhove-Kalergi's bok, Hjalte eller helgon?

Från Riksdagen innehåller några synpunkter från remissdebatten med anledning av regeringens förslag till arbetsfredslagstiftning.

Ruth Perssons berättelse, Skuld, fortsätter i detta nummer.

Nya tjeckiska noveller recenserar av Greta Håkansson.

Vårning, dikt för Tidevarvet av Kerstin Hed.

En god bok efterlyses av X-Ray.

Svenska Eldbegångelse Föreningens Byrå

Normalkost 2 Å — Stockholm
Oppen 10-1, 2-4. Lörd. o. helgdagar
afnar 10-1

Eldbegångelse — Inomhusförläggning
Medlemsblad — Utan
Kontantbetalning till 150 kr.

Styrelsen för Svenska Eldbegångelse Föreningens Byrå

En god bok efterlyses av X-Ray.

En god bok efterlyses av X-Ray.

Ett oskrivet blad
är var och en som studerar.
Börja nu. Skriv bara namn
och adress på ett brevkort.
Kooperativa förbundets stu-
deavdelning, Saltsjöbaden.

Hjalte eller helgon?

av ELIN WÄGNER

Här i landet uppenbarar sig ofta en leda över våra små och lugna förhållanden. Den som vill se denna sats dokumentariskt bekräftad kan t. ex. läsa Göteborgs handelstidning. Det ser ut som om det inte lönade sig för en begåvad karl att förlägga sitt livsverk i Sverige. Här finns inte det tryck som tvingar till yttersta anspänning av kraft. Inte heller stora händelser som lyfta upp den enskilde på väggkammen. Här finnes inte den eggande atmosfär i vilken idéerna födas, viljan vaknar och krafterna stiga.

Det kan inte utan vidare medges att ödet att vara svensk skulle ge någon skydd mot att begravas sitt pund, sätta sig på graven och tänka: vilken stor man jag kunde blivit på kontinenten. Men samtidigt är det sant att stora förhållanden, rörliga och farliga tyder, medvetandet att ingå i en stor gemenskap med stora mål ger lyftning och sving åt livet. Men skulle inte svenskarna få den stimulans de behövd, der dag då de kände sig som medlemmar av den europeiska enheten? Ty att vara medborgare i en kulturvärd under ett så kritiskt skede som detta på-

kallar varje anspänning av kraft och innebär alla möjligheter. Det ger också av sig själv målet: att rädda europeisk väsen och kultur från yttre och inre faror till fortsatt liv och en stor framtid.

Trots allt internationellt umgänge, så gynnat av moderna fortskaffningsmedel, trots allt varubete och tankebyte har den europeiska enheten ännu icke blivit en inre verklighet, den hjärteangelägenhet som framtingar ett yttre förklarande. Det hjälper inte att vi äro en enhet, när vi icke erkänna det, därför att vi icke se det väsentligt enande för det oväsentligt sönderandes skull.

Det finns ju en paneuropeisk tanke, och den förekommer ibland i stora politiska tal som prydnad. Det finns också en paneuropeisk rörelse som vill samla europeer till arbete för fosterlandet Europa. Denna rörelse har sina fiender i den uppfattning som ser paneuropeismen som en fiende till nationen, vidare i den allmänna trötheten efter kriget och slagenheten att låta allt bosa, och slutligen icke minst i sådana privatintressen som frodas på den europe-

iska splittringen. Tiden själv, varje dags händelser, argumenterar visserligen för en europeisk enhet, men få människor ha tillgång till förstahandskunskap om vad som sker, ja knappast till en opartisk framställning. Vantolkare finnas alltid tillhandas, när det gäller att tyda händelsernas språk.

Det är därför man måste tycka att en sådan bok som Hjalte eller helgon, Held eller Heiliger av Coudenhove-Kalergi är av stort värde även om man icke följer författaren på varje punkt i hans argumentation. Han behandlar i alla fall det europeiska problemet från en européers synpunkt och är varken hindrad av nationella fördomar, privata intressen eller konventionella åsikter.

I en tidigare bok, Paneuropa, har han behandlat Europas politiska problem och lagt fram skälen varför en paneuropeisk union synes honn som den enda möjligheten om Europa skall förbli Europa i den farliga konkurrensen mellan världsdeltarna. Här, i Held eller Heiliger, behandlar han Europas moraliska

(Forts. å sid. 4.)

En god bok

Allt går igen. Hur avskydde jag inte i min ungdom uttrycket *En god bok*. En bok kunde vara rolig, spännande, farlig, gärna förbjuden eller lärorik, men god — nej tack, det var allt för sorgligt och borgerligt. Och så tvingas man av livets omknytns och oförklarlighet en väcka sig att offentlig fråga: Varför är det omöjligt att inom Kungälv, Järnvägsvärdens dominerat komma över en god bok?

Här finns nu utomordentligt fint inrättade vänthallar vid stationerna, birljand med Stockholm, Malmö, Göteborg och undan för undan. De här äro blommerskåp och utomordentliga fruktsticker med förstklassiga varor locka de resande till köp. Tobaksmonopolist säljer för skottelshövets. Kaffe med dopp och allt vad till livens nödfrö är tillgängligt i stort utbud vid stationerna utan restaurangväsendet på lägen tillfredsställer ju högt drivna anspråk.

Nå — man har en lång resa framför sig en dag, en natt. Man har kanske i bokhandeln köpt till resan några böcker. Den ena böcker man för att man känner författaren — den kostar 6:50 och är 150 sidor stor. Bra papper och på de flesta sidor tio å tjugor mdr. Det räcker knappast till Söderlän. Den andra, som kanske räckt längre fick man ej med sig. Men jag köper väl vid stationen här eller där, helst där. Alltså — snälla förlåt om en bra bok till reslektyr, en detektivroman eller något dylikt. — Hyrkusens berättelse av August Blanche har vi just nu fått och den är mycket bra. — Tyvärr måste jag den för tryckt är sedan. Men något annat? Finns här ej andra svenska författare? — Nej. Men Coudenhove-Kalergi. Då den författaren ej senterades således bodförens intresse bet och hållet och man uppsnarns att gå igenom lagret.

Och jag frågar: var i all världen här Järnvägsvärdens sin litteratur öfver? Har här denna utökade samling av öfversatta utländska författare kommit sammanslagas och varför skall arma svenska resande påtvings desamma? Varför kunde jag icke få hänge mig åt Andersens sagor eller Valdemsers Selr för kr. 1:85. Den sagnen hade då räckt till Hallabergs åtminstone. Eller någon av »Vårt Hems» billiga vita böcker.

Men är det kanske för att de skall hänge sig utländska tillägnings och läskriftsläsnad. Det gör man ett par timmar men en nånstund man vid den lösa maten och tår efter En god bok. Varför vill här Granholm och Kungälv Järnvägsvärdens ej tillstånd att den andliga reskostens som står de resande till buds i våra fina »Saltes des pas perdus» har samma hög standard som monopolet cigarett, här Sjöbergers blommar och fruktsticker, som dragna av söderns druvor och annan skärlighet.

Hur skulle det ta sig ut, om järnvägsvärdens bjöd på gamla restlager av kokbott och torkade grönsaker. Det finns i alla fall både billiga och bra böcker — även av svenska författare.

X-Ray.

Giv ett bättre förslag!

Det svindlande förslaget att inbjuda alla folk till en diskussion om hur varje krig — även försvarskrig — skulle förbjudas i lag, som för en tid sedan behandlades i diplomatiska noter mellan Frankrikes och Förnta Staternas utrikesminister, har resulterat i ett ganska beskedligt skiljedomsfördrag mellan dessa stater, däri under rubriken *undantag* så konflikter som berör inte angägenheter, Monroe doktrinen och hänsyn till en tredje part. Någon världsdiskussion om att ställa allt krig utanför lagen hörs ej vidare av.

Däremot pågår ju i Genève diskussionerna inom kommittén för skiljedoms- och säkerhetsfrågan, som skall ge underlag för avrustningskommissionens sammanträde i mars.

Anna Bugge-Wicksell skrev i Tidevarvet i december 1925, att »utvecklingen sedan 1924 har varit så kraftig, att Genèveprotokollets formel: skiljedom, säkerhet, avrustning numera förefaller förlärdad. Mottot över innevarande års verksamhet kan snarare sägas vara: säkerhet genom skiljedom och därefter följande avrustning.»

Det är alltså denna säkerhet genom skiljedom, som borde taga gestalt under subkommitténs

sammanträde, för att sedan kunna läggas till grund för avrustningskommissionens arbete.

Det diskussionsunderlag, som utarbetats av de för ett år sedan tilltagna rapportörerna Holsti (Finland) Politis (Grekland) och Rytgers (Holland) tillsammans med säkerhetskommitténs ordförande Bektin, innehöll emellertid inga riktlinjer för allmän och obligatorisk skiljedom i Genèveprotokollets anda. Det behärskades av det engelska memorialtexten (se Tidevarvet n:o 4, f. 1928) hänvisning till »ett nät av enskilda eller »regionala» skiljedomsavtal.

Mot denna tankegång har under diskussionen bl. a. jugo-Slavien kastat in den praktiska frågan: hur går det med isolerade stater, som är omgivna av idel fientliga makter, vilka icke vill underskriva en skiljedomsavtal? För dem är »regionala» fördrag en klen tröst.

Det svenska förslaget att trots allt försöka få fram ett kollektivt förliknings- och skiljedomsavtal blev lagt till grund för en stor principdebatt, där prof. Undén i ett mycket uppmärksammat anförande ville hävda möjligheten att trots invändningarna t. ex. från Storbritannien få fram förslag till ett allmänt skiljedomsystem som kunde ha bety-

delse även utan bindande garantier (militära) — på samma sätt som folkförbundspakten i och för sig.

Den Kanadensiske delegaten Rid del framhöll återigen en praktisk synpunkt: avrustning utan militära garantier vore den bästa säkerheten.

Det har visat sig mellan Kanada och Förnta staterna. Ingen garanterade dessa rivaler något värn mot den ene eller andres tröshed, då de för 100 år sen beslutat att avmiliterisera sin gemensamma gräns!

Den svenska pressen liksom världspresen i allmänhet låtsas för det mesta som om det ryska förslaget till »översenskommise om omedelbar, fullständig och allmän avrustning» inte funnes. Men den obehagligt liberala tidsningen Manchester Guardian, som aldrig försämrar ett ge sin världsförsekrats förvärande synpunkter, ger ett utförligt referat av det ryska förslaget. Och den gör till sist infor Sovjets sju undertryckta förslag följande reflexion: Dessa förslag ha naturligtvis hälsats med löje, som vore en smula mer berättigat, därest någon annan hade framställt ett mera praktiskt förslag att bryta den trollring som heter: ingen avrustning utan trygghet, ingen trygghet utan skiljedom, ingen skiljedom utan

(Forts. å sid. 4.)

trygghet, ingen trygghet utan avrustning.

Den dag detta skrives har herr Lindhagen i vår riksdag mot ett enhälligt konstitutionsutskott försvartat sin motion om en revision av Nationernas Förbunds äkt bl. a. i riktning mot att i akten inskrives den fullständiga avrustningen; att t

Ansiktsbehandling

Botande av hud-defekter.
Massage, Manicure, Pedicure

Alla assist. äro gym.-dir.
Frua Diehlman
Acad. Scientif. de Beauré
10 Hamngatan
Norr 42 44. Besök tid.

Allt flera köpa i Konsum

Principen är där:
sunda varor i
sunda butiker.

NYA TJECKISKA NOVELLER

Valda och tolkade av Ruth Wedin Rothstein. Gebers förlag, 4 kr.

Den moderna tjeckiska litteraturen är så gott som okänd här i Sverige. Jag räknar nämligen inte de få översättningar, som på 80- och 90-talet gjordes av Emil Peterson och A. Jensen. Dessa jämte en romanöversättning av E. Weer 1894 är allt som intill våra dagar kommit i Sverige av tjeckisk litteratur och de äro alla glömda. Dessutom tillhöra de utgått litteraturskede.

Fru Wedin Rothstein har nyligen, d. v. s. för ett år sedan översatt Carel Capeks fantastiska roman »Krankatis», som kanske liksom denna novellsamling hots om samma öde, som tycks hota de flesta moderna översättningar här i Sverige, nämligen att glömmas bort. Varför det förhåller sig så är ej gott att säga. Många beror det på, att publiken saknar den kännedom om författaren, som är nödvändig för att denne skall kunna bli föremål för sällskapslivets konversation. Den publik, som läser en bok blott för den estetiska litterära njutningen är tyvärr fåtalig. Jag vill härmed inte säga, att det inte är det naturliga att ett lands litteratur närmast riktar sig till det egna folket, där den kan finna den rätta resonansen. Men det vore ju sorgligt, om modern främmande litteratur inte skulle ha något att säga oss. Det är visserligen sant att tysk, engelsk och fransk, ja även italiensk och rysk litteratur flitigt översättes. Men när det gäller de mindre länderna, stå vi hjälplöst hänvisade till de forskar, som godhetsfullt våga ta sig an ett översättningsarbete. På denna sårda sidan stå blott översättningarna av nobelpristagarnas verk. Dem måste ju folk läsa åtminstone så länge som det talas om dem.

Denna nya tjeckiska litteratur förtjänner emellertid att bli läst. Det är oenkligen en helt egenartad stämning, som slår en till mötes i dessa noveller. Carel Capek är även representerad bland dem. Han är en av de mest berömda inom den unga tjeckiska litteraturen. I sin novell »Tre» visar han sig visserligen från en betydligt mera pessimistisk sida än i »Krankatis», där samhällsgisslet är ytterst godmodigt och där människorna äro uppfattade med en fantastisk humor, som många gånger för tanken på Frank Heller, när denne är som bäst. I novellen »Tre» varitarras motivet hustrun, mannen och älskaren på ett, jag skulle vilja säga, brutalt ordknapp sätt.

K. M. Capek-Chods »Den ofullgångne» är den mest representativa novellen i samlingen. Inte bara kvantitativt. Det är en humoristisk skildring av småborgarlivet i Prag. Soligt och försånande börjar berättelsen fylld av trevliga, ofta komiska detaljer ur ett stadsbuds förfylla liv. Så kommer olycka, meningslös och ofattbar. Den är alldeles för stor för det stadsrättens stadshuset. Han begriper den inte, eftersom han med sitt primitiva känsloliv saknar

förmågan att riktigt uppfatta vad som skett. Han förmår inte bära det tunga slaget, handlar som i blindo och går under.

Högst i samlingen står kanske ändå »Rackaren och hunden» av Ivan Olbracht. Det är en hemsak och livande skildring från samhälls-avskrädesplats. Den föraktade rackarens djuriska slit får tillvaros och hans primitiva psyke i förhållande till det samhälls, som vägrat att godkänna honom, är av samma art, som hans hunds i förhållande till sin herre. Landskapet bildar en stenhård, frusen bakgrund.

»Söndagen, Guds dag» har något av samma hemska stämning som Sanzaras »Det förlorade barnet», eller är det kanske det liknande motivet, som framkallar samma rymning.

»Den präktigaste flickan i Groendens» är en verkningfull impressionistisk stil, och den där ärgenisk lyckats få fram den hysteriska, andfåddna efterkrigsbild, som den velat ge.

Alla dessa noveller äro skrivna efter kriget. Ett undantag utgör den första, »Skottet», av den enda kvinnliga representanten i samlingen, nämligen Ruzena Svobodova. En lugn optimistisk idealism präglar novellen. Människoskildringen är inte så djup. — Man fordrar kanske mer av en optimistisk författare för att riktigt kunna tro på att hans ådla typer är sanna. — Men författarinnan har sin styrka i skildringen av folklivet och naturen.

Om översättningen kan jag inte yttra mig, då jag inte begriper tjeckiska. Men språket är väljuddande och rikt nyanserat, och varje författare har sin särskildnad till, vilket tyder på att författarinnan behärskar sin konst.

Greta Håkansson.

Varför en blå bok

Varför en blå bok? Varför en halv och halvtide reform, istället för en hel och värdelöst?

Bland alla former som existerar, har väl ingen gjort så mycket skada, som äktenkapstjänsten. Detta säga nu ej med tanke på alla olyckliga äktenkap den varit inledningsfull till, utan med tanke på alla de »äktenkap» som begynns den förtala. Volymen skulle kunna skrivas om alla ensamkvinnor, som brutits med för livet av sorg och ånger, värnare och fastigdom. För att ej nås om dem, som helt enkelt ej kunna överleva sin skam. Mycket kunde även skrivas om alla de spåda ovälskorna, vilkas liv redan från början blivit övriga. Men det mesta lidandet av denna art är säkerligen ökat, ty det har genomlidits i tysthet.

Men hur råda bör för detta onda? Hur förvalta alla människor att undvika sig en vägel, innan de bli nakna? — Kunde något sådant lyckas, hade det redan lyckats. Men det har det icke, och man har nog ej fått ut skylld endast på lästättne härdig. I många fall är det endast en obegränsad bria på föreslag, som blundar parterna ut så stora vagn, i andra fall väntan på större skönhet, eller, hos en del, en absolut motvilja mot formaliteter. Bör då ej sam-

Vårning SKULD av RUTH PERSSON

För Tidevarvet av Kerstin Hed

Du som bor i höstens land,
Vårnade du ett ibland
som en värbläst genom vinterkalla
trän,
som en höjg och härlig sång,
helande och värsgång,
lyftande din blick mot ändlöst fjärran him?

Rymden blev så vid mot farr,
varje varsmot reglad dörr
slog du tankestligt lyckligt upp mot
sol och vind —
minnen, glömda genom år
följde du till hus och vär,
fastän vinterdörren stängde väg och grund.

Kanske var det blott en släkt,
blott en väntlig blomma, räckt
ifrån dem som bo i solens klara ljus,
kanske blott en barnariskt
gnolande om vär och tröst
medan vinterskymsing föll kring
bygdens hus —

men när glansen svannit här,
stjök du ned på dina händer
med ett tack för allt som gavs en
kort minut,
röjde så din vardagsmark
mera tillig, mera stark,
men och dubbelt mera ensam än
förr!

hällte laga någon hänsyn till dessa? Vi ha nu "kyrkliga äktenkap" och "borgersliga äktenkap"; kunde vi ej även få "civila äktenkap"; där barnet vore vningens-
ej? Dessa senare äktenkap skulle ej i något tilligt känslende skilja sig från de förra. — Man bör ej sätta formerna över allting annat, ty de bli då lätt till "odrögliga bördor", som människorna på lägga varandra. Undergåendet är en visseleceroni för ingen od människa god, och garanterar ingen äktenkaplig lycka. Därför borde alla människor få rätt att börja sina äktenkap med eller utan vigsel allt efter sina egna önsningar. På detta sätt kan man även kunde komma till ett nytt, som är den enda sanna formen för äktenkap, men som nu tyvärr ofast blott existerar på papperet. "Ar det icke troligt, Herre, som dina ögon söka?" Humanit.

Hon njuter av sport och friluftsliv

Sannogen väcker kroppets kraftfullhet, stärker nerverna, ökar viljan och verksamhetsbehovet, varigenom de stegliska pliktorna gå som en lek.

Des ökning av styrke- och nervkraft, som Sannogen giver, är av största betydelse och värdig för välfärdens ändrad, särskilt nu i

förärens lid
du många kvinnor känna sig trötta och utan initiativ.

Sannogens bevisandebud, äggvittämnen och glycerolvatten, skapa blod och muskler och uppbjugg nervsystemet utan att belasta kroppen med fettbildning.

I över 25,000 läkareutlåtanden erkännes Sannogen som det bästa medlet vid alla svaghetstillstånd.
Barns trykhet i en smörning av smann Sannogen och nervstärkingsmedlet

Sänd mig gratis och franko: Smörning och biskyr.
Namn: _____
Titel: _____
Adress: _____

Det är storm och övader, som det brukar vara den tiden på året, och skolbarnen hålla sig i samlingsrummet dagarna igenom. Luften hos dem är grå av damm och aldrig någonsin har deras övande förfärligt Oskarsson så bröndevandande som just denna termin. Det går knappast en enda rast, utan att han tvingas rusa bort ifrån vad han har för händerna inne i bostaden, rycka upp dörren till samlingsrummet och ropa ut till dem:

»Här skall vara tyst här ute. — Öppna ventilerna! — och upp med dörren ut till gården också!»

Han ryter fram det med styrka, och det skulle nog förmått lugna nerverna hos honom, något åtminstone, om inte hans blivde-varje gång räskade falla på David Lorensens lille Sven, ty den gossen är honom en pina och anklagelse att se på.

Om han hade skrivits in i den lägsta av Oskarssons båda klasser någon gång under höstterminen. Förut hade han aldrig besökt någon skola utan gått i frihet hemma hos föräldrarna. De hade lärt honom läsa och skriva och räkna och han hade hunnit förvärva sig så pass kunskaper, att han kände sig någorlunda hemmastadd med vad som hände och tänktes ute i världen. Men dessa kunskaper, som ju inte inlärdas som låror utan upplärd, så att säga, från ett föremål till ett annat, när den inte störr ihärdigt räkt mot en, under fruktlös ansträngning att verka skuldfrid. Och det är den bilden, som förefaller läraren som fruktosvärdaste anklagelse, som någonsin slungats mot honom.

Regnet öste när den dagen skett-sedeln kom, men i skolan vore alla barnen närvarande, ty på morgonen hade de gingo hemifrån vad det endast firt rusk och en liten smula blåst, som ingen ansåg vara orsak nog att hålla sig hemma för.

Mitt för Sven Lorensens och hans bänkmärkas plats står Oskarsson och ser ut i regnet. Egentligen väntar han på att få se herr Felix Åka förbi till tvåpostaget. Han ämnar nämligen ge honom om ett litet lån på några månader, ty han känner nu, sedan han sett sin egen debetsedel, att han inte får svika lanvaktens förtroende. Och till Felix Lindskog gå ju alla, som äro i det. Endast, att det är så förödmjukande att stå och tugga om ett lån, när man har kontant lod, som lösa, och fri bostad och ved.

Pennorna raspa bakom honom, ty det är välkryvningstimmor. Och ibland när honom också en undertryckt liten snyftning, ty framför svarta tvan står stationskarl Mattiassons lilla Tora och skåms med en rysligt tilltygad skrivbok uppslagen framför ansiktet. På tavlan över henne står skrivet med lärarens stål:

»Den stute alljens flykt över måken»
Tavla av Tora Mattiasson.
Figurerna på bilden i boken skola nämligen föreställa en älg, som flyr från över en mosse, följdförd av en hund och en jägare, och rubriken uppe på tavlan står präntad med treckslut inunder.

Det har varit sågsmål i samlingsrummet hela middagsrasten. För en pojkarna har för flera dagar sedan kommit ihop sig om någon småsak men inte hunnit ordna slutuppgörelse med varandra förrän denna

Föreningen ARSTA

Småtandsgatan 20, Stockholm

Samlingar för förening och slutna sällskap, Resanotiser för damer, Varje rum försett med telefon och toalett med vatten. Pris för enkelsrum 4.25, dubbelsrum 7.50. Arsta Matsal är tillgänglig för allmänheten, Lunch o. middagsservering.

Går Ni mycket?
Ni har då säkert nätt tröthet i fötter och ben — ni oälskligt, som avhjälpas med Kifas läfflösa 34, modell 27. Se Mifa Bilette.
Uppropet dnr. 1-6 e. m.
Tel. N. 238.

En dam som skall köpa korsetter, underkläder, strumpor eller handskar gör klokt i att köpa dessa saker i en specialaffär, där man kan erhålla det bästa möjliga för sina pengar.
Då Twilfit, Nyberg, II, specialiserat sig på dessa saker och för närvarande är Stockholms största specialaffär, kan varje dam vara vis på att där skall bli lust det som önskas från såväl enklaste upp till de mest luxuriosa kvaliteter, till priser som endast en stor specialaffär kan erbjuda.
Varje dam inbjudes utan köpvång till besök i dag.

middagsrast. Det har varit en förfärlig uppståndelse bland åkskådrarna, skrik och gråt och sparkar och knuffar medan strömen böljar fram och åter över golvet.

Nämndens medlem Dicka har fått sina tegngåsar sönderripen, en har blivit trampad och en har blivit klämd, en har fått sig sina smörgåsar fränslagna och nertrampade i golvet, alla ha hotat och gråtit och jämrat sig.

Sven Lorensson har aldrig fört sett trandrar blixta i raseri. Han har faktat och svängt med armarna i luften, bankat dem mot sidorna, hoppat och sprattlat med benen, och till slut har ett av de förödsande orden kommit över hans läppar.

»Helvete! har han skrikit och hoppat till ett tag. — Helvete! — Helvete!

Och det har blivit skrik på mårk och hopp på hövvt till på måst sätta sig ner på en bank och vila ut.

Men Tor Mattiasson har inte tagit del i önsandet. Han har suttit i skolsalen och målat tavlor med bläck i sin skrivbords. Allt sedan hon i en över tjugo år gammal Allers råkat få ett skogsparter med hjortar och med mänjuss mellan trädstammarna, har hon känd sig manad att göra något liknande efter. Men inte förrän timman före middagsrasten har denna mening blivit så stark, att hon kunnat ge uttryck åt den.

Hon har arbetat och plitat hela rasten med de medel som stått henne till buds, och till slut har det lyckats henne framställa något som hon tycker ger någorlunda uttryck åt vad hon kändt inom sig. Men just som hon prövat det sitt namn, så som hon sett konstnärns namn vara tryckt under tavlan i Allers, ringde klockan och med det samma stod läraren över henne och frågade:

»Vad gör du? — Ah, jag har då aldrig i livet sett på maken till ongen.»

Och boken smällde henne kring öronen och hon hann ingenting tänka, förrän hon stod framför svarta tavlan med sitt verk utställt till allmänt beskådande. Skrattna till befinnad, och hon blir väl snart beställd att gå bort och sätta sig på sin plats, men hon känner, att hon aldrig mer skall kunna se någon av kamraterna i ansiktet.

»Tavla av Tor Mattiasson. — Hennes hemligaste dotter.»

Sven Lorenssons skickkamrat syslar med att stå en oknappat säkerhetsnål i en ända ända ett segelgrannsnöre, vars andra ända han bundit samman till en tofs. Det skall bli svans åt läraren, och barnen i de andra bänkarna följa intresserat hans görande.

»Sätt fast den! Du kommer bättre åt, uppmanar han Sven.

Och Sven söker med skivande händer fullgöra uppdraget. Nu kanhända han kan visa dem, att han inte är någon mes. Men just då ser läraren herrgårdsbilen svänga ut ur garaget och vänder sig om för att gå ut och hjälpa den, när den kommer mittför. Och där sitter Sven med nål och tråd i högsta hugg.

Men det blir inte det straff som Sven väntat. Nälen och snöret tas ifrån honom och läraren stoppar det i fickan, men han säger endast halvt skämsamt, ty han vågar inte annat för pojken försäkrade ögon, och

Hjälte eller helgon

Fort. fr. sid. 1.)
problem. Han säger ifrån mycket rejält att det som gör det tvivelaktigt om Europa kan klara upp sin situation icke är de yttre farornas storlek, icke något fel på rasens fysiska livskraft utan moralisk svaghet eller dålig moral, som gör oss oförmögna att rycka upp oss till den handling-tiden kräver. Därför är Europas enda räddning en förnyelse av moralen och skapandet av en ny norm för vårt sedliga handlande, en ny fast sed, som kan stöja den enskilda.

De gemensamma geografiska betingelserna, den starka blodblandningen genom folkvandring och krig och det gemensamma kulturarvet gör oss ett, menar han, att tala om en europeisk ras och en europeisk själ.

Hade inte Europa varit så mångfaldigt och så genomsuret av bergskedjor och på så sätt starkt uppdelat i avskilda områden, skulle vi icke ha haft den mångfald i enheten som vi nu ha. Den är både vår svaghet och styrka.

Den europeiska själen har ett heroiskt element, betingat av världsdens nordliga läge och fattigdom som tvingat dess innevarare till kamp och arbete om de ville rädda sig från undergång. Det har sin individualism som är ett arv från antiken och sin socialism, vars brokspadskäppel härstammar ur kristendomen. Men dessa element förena sig inte till en högre enhet. I den moderne europeens själ har olikheten och kampen mellan dem skapat en splittring som fört till svaghet och kaos.

Orsaken anser han vara den att europeens heroiska inställning, hans hjälteideal icke kunnat förlikas med förstår också att det inte är hans egen idé:

»Fåhå min lille vän. Tycker du då inte jag verkar förlig nog som jag är. Utan jag skall begåvas med svans också.»

Han kan skratta nu, sedan han överunnit sin motvilja för att be om hjälp, ty han vet att ingen någonsin gått ohulpen från herr Felix.

»Gå bort och sätt dig på din plats! säger han åt flickan vid tavlan just som han är i dörppningen. Och hon smyger sig förgränt bort i sin bänk.

»Du skulle varit mycket kvickare i vändningarna», förklara kamraterna för Sven.

Och han ler krampaktigt mot dem, medan han försökte svara som han tror de själva skulle svara. »Nålen ville min sjäslig inte bli fast.»

Ruth Persson.

kristendomen som är en orientalistisk fårgård religion. Europeen löste från början svårigheten så att han blev teoretisk kristen men praktisk hedning. Kiddaren och gentlemannen, de europeiska idealtyperna, är heroiska ideal, klädda i kristen dräkt. När sedan den kristna tron upplöstes och när livsformerna omvandlades genom de tekniska uppfinningarna, då hade europeen därför att hans natur så länge varit tvingad in i orätta former, ingen instinkt som kunde leda honom, ingen kunskap om sig själv. När sedan sönderbröts, hade han intet stöd för sin inre osäkerhet. Rädslan för sociala efterträningar av sitt handlande kunde ej längre verka som återhållande moment. I storstaden behöver man inte hålla sig väl med sina grannar, man kan få nya, inte sköta sitt anseende, man kan skaffa sig ett nytt.

I denna uppöplösning stå folken, klasserna, könen och generationerna mot varandra.

Europeen är olycklig, emedan han icke har några ideal mera, intet hopp, ingen trygghet.

De politiska katastroferna under 20 århundradet spegla det europeiska samhällens immoralitet. Världskriget, fredskapitet och efterkrigshistorien är politiska uppenbarelser av vår moraliska bankrutt. För närvarande är det politiska läget liktydigt med ett latent krig mellan folken, och det sociala liktydigt med ett latent krig mellan klasserna. De ledande politikerna och de krigsinstruella vilja väl inte krig, men de vilja hålla krigsmöjligheten öppen, därför att det stärker deras ställning och ekonomi. Det spelas med ett framtid krig med en cynism som är så mycket mera oförlätlig som vi nu veta vad krig är och veta att efter nästa krig intet Europa kommer att finnas längre.

Fascister och kommunister förbereda är var sin sida ett kommande inbördes krig, ett klasskrig vars utsikter äro ännu fasanfullare än dem yva nationella krig öppna för oss. Borgardassens lever på en vulkan, den förhåller sina hjärtan mot de lägre klassernas fattigdom. Socialismen lever på de same lottades avundsjuka mot de bättre lottade, den har avvägnat sig från de kristna, mänskliga ideal varur den föddes. Pacifismen som inser lägets allvar är maktlös, emedan den inte värdjar till det heroiska drag som finns

Ut ur trollkretsen

Herr Lindhagens motion om fullständig avrustning hänvisar till Sverjett-delegationens förslag av d. 30 nov. 1927 till N. F. avrustningskonferens i Wien (se utdrag ur utvalda kommissionens sammanträden n. d. 15 mars). Detta förslag är i sin helhet avtryckt i samband med motionen (nr 184 första kamraren). Till tjänst för dem av Tidvarvet lämnas som bro utdragen från utdraget av den förberedande i Herr Lindhagens motion Sverjett-förslaget huvudpunkter:

Oaktat den negativa uppfattning, som sovjetunionens regering intager till folkförbundets arbete, mottog den inbjudningen av den 12 december 1925 att deltaga i den blivande konferensen för avrustning. Den sovjet-schweiziska konflikten, som framkallades genom mordet på sovjetunionens diplomatiska representant M. Vorovskij och morderna förtjänande av den schweiziska domstolen, berövarade sovjetregeringen möjlighet att taga del i den förberedande kommissionens tidigare sammanträden. Då nu sovjetunionens regering sänder en delegation till den förberedande kommissionens fjärde sammanträde så har åt denna delegation uppdragits att föreläsa en plan till en allmän och fullständig avrustning.

För att förverkliga detta föreläsa sovjetunionens regering följande åtgärder:

- a) alla land- sjö- och luftstyrkor ärvarpnas, och förbuds utfärdas att bilda dylika under någon som helst maskerad form;
- b) alla vapen, all ammunition, alla medel till kemiska kriget och alla andra rustnings- och försörjningsverktyg, som befinna sig i arméernas ägo eller i deras bruk, skola förstöras;
- c) alla krigsfartyg och militärsjöplaner förstöras;
- d) inkallelsen till militär utbildning i armén eller i andra organisationer inställas och så väl militärtjänstplikten som den frivilliga och obligatoriska värplikten avskaffas;
- e) lagar stiftas, som förbjuda inkallandet av utbildade militäreserver;
- f) fästningarna slopas och stötdjupnerna för sjö- och luftflottan förstöras;
- g) specialiserade krigsföring ledigare och alla maskiner, som inom krigsindustri användas för framställande av krigsföringmedel, förstöras;
- h) alla anlag för militära ändamål i statobudgerarna och från olika föreningar skola strykas;
- i) krigs-, marin- och luftdepartementen avskaffas, liksom generalstab och militära ledningar, företag och institut av alla slag;
- j) lagligt förbud utfärdas mot all slags militär uppträdan av ungdom genom statliga eller privata organisationer;
- k) inga uppfinningsarbet för några slags vapen och försörjningsmedel få längre utställas så att varje uppmanat att göra dylika slags uppfinningar bortfaller;
- l) lagar stiftas, enligt vilka en kränk-

ning av ovannämnda bestämmelser betecknas som största förbrytelse mot staten;

m) alla regeringsrådigheter eller överkommissioner mellan regeringar, vilka stå i strid mot ovannämnda bestämmelser, skola förklarats annullerade eller ändras i överensstämmelse dämed;

n) sovjetdelegationen har fullmakt att föreläsa förverkligandet av ovannämnda fullständiga avrustningsprogram omedelbart efter det motsvarande konvention trätt i kraft på det sätt, att alla åtgärder, som äro nödvändiga för krigsmateriells förstörande, skola förverkligas inom ett år.

III. Sovjetregeringen tror att den framnämnda planen är den enklaste för åstadkommande av en total avrustning och den mest ändamålsenliga för fredens sak.

Om de kapitalistiska staterna skulle vilja att genast avskaffa de stölande arméerna tror sig sovjetregeringen — ledd av en önskan att underlätta avslutandet av en praktisk överenskomst av en fullständig avrustning — kunna föreläsa följande:

Den fullständiga avrustningen genomföres i alla fördragsföljande stapper samtidigt på varandra följande stapper under en tidrymd av fyra år. Första etappen måste avslutas under loppet av år 1928. De genom militärbudgeternas avskaffande frigjorda medel användas av varje stat efter eget gottfinnande, men uteständande för främjande av industriell eller kulturell utveckling.

IV. För att förbjuda på alla sätt sin synpunkt kommer sovjetdelegationen att deltaga i alla överläggningar utan undantag, för så väl det gäller praktiska åtgärder, som i realiteten leda till avrustning.

V. Delegationen förklarar, att sovjetregeringen helt och hållet ansluter sig till konventionen om förbud mot användande av kemiska och bakteriologiska medel för militära ändamål. I det sovjetregeringen förklarar sig beredd att genast underteckna denna konvention, vilkollier den likväl, att en mycket kort frist bör uppställas för dess ratificering av alla stater.

För att garantera denna konvention efterlevande anser sovjetregeringen det för öundgängligt att en arbetsans kontroll upprättas över varje gren av den kemiska industrien, som med läthet låter utnyttja sig för krigsändamål i de stater, där denna industri är utvecklad.

Gliv ett bättre förslag

Fort. fr. sid. 1.)
de militära och ekonomiska sanktionerna utgå ur akten; att jordens befolkningsfråga och rasernas likställighet få en plats i idrogrammet och att till skydd för den andliga friheten pluggskolan i världen omvandlas till en karaktärs-, kunskaps- och yrkesskola.

Mot ett likaledes enhälligt statsutskott står herr Lindhagens motion om att riksdagen ville hos Kungl. Maj:t begära övervägande och förslag om genomförandet, i samråd med övriga skandinaviska länder, av en fullständig avrustning av dessa länder eller och om en sådan avrustning av Sverige ensamt i anslutning till de redan avrustade länderna Skottland och Ryssland.

Till den vishet, som med krigsrustningarnas trollkrets och verklighet runt omkring kallar sådana förslag utopier — rikta vi Manchester Guardians fråga: vem ger ett mera praktiskt förslag?

FORSÄKRING
SKANKER
TRYGGHET

FOLKET
Livförsäkring

SAMARBETE
Brand-Ölycks-
försäkrings-
Bil-försäkring

Kooperationens Försäkrings-Anstalter
Kungsgatan 5 - Stockholm

hos de bästa europeerna, utan värdjar till fruktan och till människokärlök, båda delarna främmande för den europeiska själen.

Detta är i korta drag en redogörelse för bokens första del, som vill ge det nuvarande läget och dess förutsättningar. I nästa nummer av Tidvarvet följer en framställning av de tecken och de vägar till resning och räddning som författaren tycker sig skönja.

Elin Wägner.

När Ni behöver
Vichy- och Sodavatten
Ring då
Koop. Mineralvattenfabr. Thor
TEL. SÖDER 158 11 & SÖDER 336 11
Hemsändes direkt efter order

SAPONARIAS
Flytande Silber
det MODERNA Silverpolermedlet,
försilvrar Edert slitna bordssilver
samt föremål av koppar, mässing,
brons m. m.
Putsar, polerar och konserve-
rar Edert gamla äkta silver.
Pris per flaska 3.50. Liten fl. 1.25.
Finnes i färp, kemikalie-, järn- och
specierifärer m. fl.
Partilager:
GYLLING & Co.
Regeringsg. 12, Sthlm. N. 198 76